

JAK USPOŘIT ZELENE V RODINNÉM DOMĚ

PRAKTICKÝ
RÁDCE

Poděkování za finanční podporu:

Publikace „Jak uspořit zeleně v rodinném domě? Praktický rádce“ byla vydána díky finanční podpoře z projektu LEADERUS - Poradenství v programu Zelená úsporám v malých obcích s využitím zkušeností s metodou LEADER.

Zelená úsporám

Národní síť Místních akčních skupin České republiky

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, o.s. (NS MAS ČR) bylo založeno začátkem dubna roku 2007, samotná síť vznikla ale již mnohem dříve, v listopadu roku 2005, jako neformální seskupení místních akčních skupin pod názvem Národní síť rozvoje venkova (NSRV).

Cílem NS MAS ČR je především podporovat činnost místních akčních skupin, rozvíjet jejich vzájemnou spolupráci a přenos zkušeností. Činnost sítě je řízena třináctičlenným Výborem, který tvoří volení zástupci místních akčních skupin z jednotlivých krajů. NS MAS ČR, o.s. je partnerem pro spolupráci s dalšími institucemi, jejichž činnost se dotýká rozvoje venkova.

OBSAH

Jaké kroky vedou k úsporám energie?	5	Metoda LEADER	20
Zateplování zdiva	5	Národní síť MAS ČR	21
Tepelná pohoda	5	Mapa poradenských míst a kontakty	23
Co s vlhkým zdivem?	6	Použité zdroje	27
Izolování podlah	7		
Izolování stropů a střechy	7		
Čím izolovat	8		
Kolik izolace?	8		
Výměna oken	9		
Repase oken	10		
Únik tepla větracím vzduchem	10		
Větrání s rekuperací tepla	11		
Legislativa	11		
Jak na Zelenou úsporám?	12		
Kdo může dotaci získat a na co se vztahuje?	12		
Na co lze dotace získat?	12		
Dotace na KOMPLETNÍ zateplení rodinného domu	13		
Dotace na ČÁSTEČNÉ zateplení	13		
Dotace na výstavbu pasivního domu.....	14		
Dotace na instalaci obnovitelných zdrojů na vytápění	14		
Jak postupovat	15		
Praktické příklady	17		
Příprava nové výstavby	18		

JAKÉ KROKY VEDOU K ÚSPORÁM ENERGIE?

Zateplování zdiva

Spotřeba tepla je dána zejména tepelnou ztrátou budovy. Tepla z domu uniká dvojnásobně: jednak prostupuje stěnami a okny, jednak uniká se vzduchem při větrání. Výměna vzduchu přitom probíhá neustále, i když jsou okna zavřená (netěsnostmi budovy). Stejně tak průniku tepla obvodovým pláštěm budovy nelze nikdy zcela zabránit (to by bylo proti fyzikálním zákonům), lze ho ale výrazně snížit. Stejně jako si v chladných dnech oblékáme svetr a kabát, můžeme i dům opatřit tepelnou izolací. Je to efektivnější než topit a topit.

Vnější zateplení - výhody a nevýhody

- + zdivo je "v teple" a není tolik namáháno výkyvy teplot a povětrností
- + zvýší se akumulační schopnost domu
- + snáze se eliminuje vliv tepelných mostů v konstrukci (okenní překlady, věnce, stropy aj.)
- + riziko kondenzace vlhkosti ve zdivu je minimální, zvolíme-li dostatečnou tloušťku izolace
- + budova získá novou fasádu = úspora nákladů na údržbu
- + při instalaci se neruší pobyt osob uvnitř
- potřeba lešení a prostoru okolo domu
- izolaci je potřeba provádět naráz v celé ploše stěn domu
- vyšší náklady

Vnitřní zateplení - výhody a nevýhody

- + možnost izolovat jen jednu místnost
- + snadný přístup, bez lešení

- + možno instalovat bez ohledu na počasí
- + snáze se provádí svépomocí
- riziko kondenzace vlhkosti ve stěnách domu
- riziko poškození nosné konstrukce
- riziko promrzání vnějšího zdiva
- riziko růstu plísní, zejména v oblasti tepelných mostů
- snížení akumulační schopnosti zdiva
- zmenšení plochy místností

Tepelná pohoda

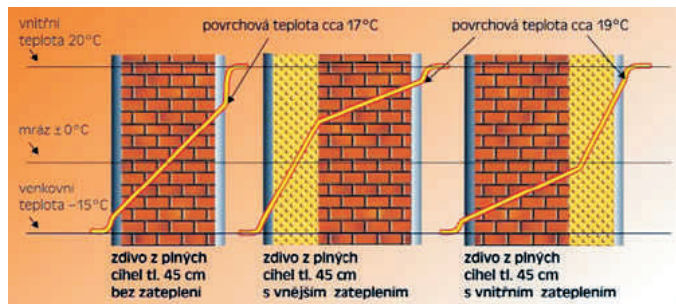
Zateplením stěn dáváme vždy i ke zvýšení jejich povrchové teploty. To má vliv na tepelnou pohodu v domě - čím jsou stěny chladnější, tím je pobyt v místnosti méně příjemný a naopak. V konečném důsledku můžeme v dobře zateplené místnosti udržovat o něco nižší teplotu vzduchu, aniž bychom pocítovali chlad. To opět vede ke snížení spotřeby energie (snížení teploty o 1 °C představuje úsporu cca 6 %).

Na co si dát při zateplování pozor

Zejména při vnitřním zateplení je třeba mít kvalitní návrh, protože zde se dá zkazit opravdu hodně. Špatné zateplení může ohrozit funkci domu (destrukce zdi promrzáním) i zdraví jeho obyvatel (růst plísní v bytě). Proto je lepší se tomuto řešení raději vyhnout. Při vnějším zateplení je rizikem hlavně nekvalitní provedení, které později může vést třeba k praskání omítek. Často se při realizaci podceňuje důsledné izolování celé vnější plochy - zejména pruhu zdiva nad terénem, okenních ostění, nadpraží a parapetů. To může později působit

poruchy v konstrukci. Vlastní zateplování se zpravidla vyplatí svěřit osvědčené firmě s dobrými referencemi. Neměli bychom litovat času a na zateplení, které firma dělala, se jít podívat a ověřit si, jak jsou s ním uživatelé spokojeni. V každém případě je nutno prověřit výpočet riziko kondenzace vlhkosti v konstrukci. Pozor také na kombinace různých materiálů. Vždy je lepší kupovat zateplovací systém jako celek, tedy izolant, lepicí hmoty, omítky, barvy a další komponenty od jednoho dodavatele, který garantuje jejich fungování.

Průběh teplot ve stěně a rosný bod. © EkoWATT

Zateplení spodní části zdi. © EkoWATT

Co s vlhkým zdivem?

Zateplovat by se mělo výhradně jen suché zdivo bez poruch. To znamená - před jakýmkoli zateplováním odstranit příčiny vlhnutí (například podríznout zeď a vložit hydroizolaci). Pokud vlhké zdivo opatříme zvenku kontaktním zateplením polystyrenem (s vysokým difuzním odporem), problémy s vlhkostí se zaručeně zhorší. Vlhkost, která se až dosud odpařovala zvnějšku i zevnitř stěny, může najednou odcházet jen z vnitřní strany. To vede ke vzniku nebo zvětšení vlhkých "map" a někdy i k výskytu plísní. Takovéto problémy se mohou objevit i u zdí, které se před zateplením jevily jako suché. Nelze-li příčiny vlhnutí zdiva odstranit, je nutné se poradit se stavebním specialistou.

V některých případech je možno provést zateplení izolantem s nízkým difuzním odporem, například použít desky z minerálních či skelných vláken nebo speciální polystyren. Současně je nutno použít také lepidla a omítky s nízkým difuzním odporem. Vlhkost pak může ze stěny odcházet ven. Tím, že je zdivo "v teple", je odvod vlhkosti efektivnější.

Nevhodné zateplení spodní části zdi izolantem s vysokým difuzním odporem. © EkoWATT

123
456

Spočítejte si Prostup tepla vícevrstvou konstrukcí

<http://stavba.tzb-info.cz/t.py?t=16&i=68>

Izolování podlah

Jestliže jsou obytné místnosti podsklepeny, je možné zateplit jejich podlahy zespoda nalepením izolantu na strop. Pokud jsou stropy klenuté, je možno nahradit stávající násyp klenby tepelně-izolačním násypem.

U stávajících budov bývá problematická izolace podlah položených přímo na terénu, neboť ji většinou nelze provést bez zásadního zásahu do interiéru. Někdy je možno nahradit izolaci plochy podlahy tím, že izolujeme základy domu od okolní zeminy - třeba zapuštěním izolace pod terén v okolí základů.

Izolace podlah je nutná zejména v případě, že chceme instalovat podlahové vytápění. Jinak dochází k nemalým ztrátám a vytápění zeminy pod domem.

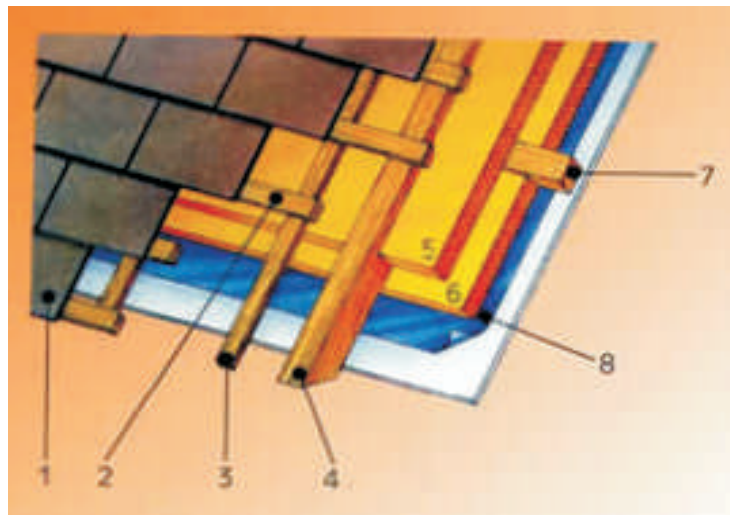
Izolování stropů a střechy

Má-li dům nevytápěnou půdu, lze strop poměrně snadno a efektivně izolovat položením izolace na podlahu půdy. Chceme-li mít půdu průchozí, je nutno překrýt izolaci záklopem z prken nebo desek. Toto opatření patří k nejlacinějším a nejefektivnějším. Výhodou je i to, že rozhodneme-li se v budoucnu pro zvýšení domu nebo vestavbu podkrovní, dá se izolace snadno odstranit a použít jinde.

Další možností je zaplnit izolační dutiny trámového stropu. Pokud se použije foukaná izolace (např. z papírových vloček nebo skelných vláken), je zásah do konstrukce minimální a v interiéru ani na půdě se nic nezmění. Obtížné je však zkontrolovat, zda se izolace dostala opravdu všude. Do vrstvy izolace také nesmí pronikat vítr ani vlhko, jinak se snižují izolační vlastnosti, nebo dokonce dochází ke znehodnocení izolantu.

Vhodnou příležitostí pro izolaci střechy je rekonstrukce dosud nevyužívané půdy na

podkrovní. I zde bohužel platí, že špatným návrhem a hlavně nekvalitním provedením se dá hodně zkažit. Tepelná izolace, hydroizolační fólie a parotěsná zábrana musí být provedeny tak, aby původní konstrukce krovu trvale nevlhla. Dřevo by mělo mít možnost "dýchat". Dále je třeba zajistit, aby voda, která se do konstrukce přes pečlivou instalaci zateplení dostane (zatékáním zvenku nebo kondenzací vlhkosti z interiéru), se mohla zase volně odpařit. V opačném případě může být krov napaden hnilobou a dřevokaznými houbami. Při dlouhodobém působení vlhkosti může dojít i ke zborcení střechy.

Zateplení podkrovní. © EkoWATT

1 - krytina, 2 - lafování, 3 - kontralatě pro zajištění mezery mezi krytinou a izolací
4 - krokve, 5, 6 - izolace mezi a pod krokve, 7 - zesílení krokve, 8 - parotěsná zábrana

Čím izolovat

Na trhu je mnoho druhů izolačních materiálů, které se prodávají pod různými obchodními značkami. Nejčastěji se používá polystyren a minerální či skelná vata. Polystyren i vata izolují přibližně stejně dobře. Konkurovat jim začínají izolanty z přírodních materiálů - z ovčí vlny a technického konopí (materiály jsou přípustné i v programu Zelená úsporám). Pro specifické účely (např. izolace pod terénem) je nutno použít obvykle dražší a kvalitnější materiály; pro běžné účely, kde na specifické vlastnosti izolantu nejsou kladeny vysoké nároky, můžeme použít i velmi levnou izolaci (např. slámu). Volba materiálu by vždy měla být součástí odborného návrhu zateplení; obvykle se také vyplatí nechat si zpracovat různé cenové nabídky.

Dále existuje mnoho typů tzv. tepelně-izolačních omítek. Jejich izolační schopnost je ale asi třikrát horší, než u plnohodnotných izolací. Tyto omítky se navíc aplikují v síle do 5 cm, zatímco klasické zateplení lze použít v tloušťce i více než 20 cm. Omítkou tedy nelze zateplení plně nahradit, ale pouze trochu vylepšit stávající konstrukci (využívá se např. u historických objektů). Porovnáme-li náklady na izolační omítku a klasické zateplení, zjistíme, že zateplení sice stojí dvojnásobek, ale izoluje až 10x lépe.

J. Hollan: Jak fungují tepelné izolace - a kdy dokonale.
http://amper.ped.muni.cz/pasiv/slama/how_work.pdf

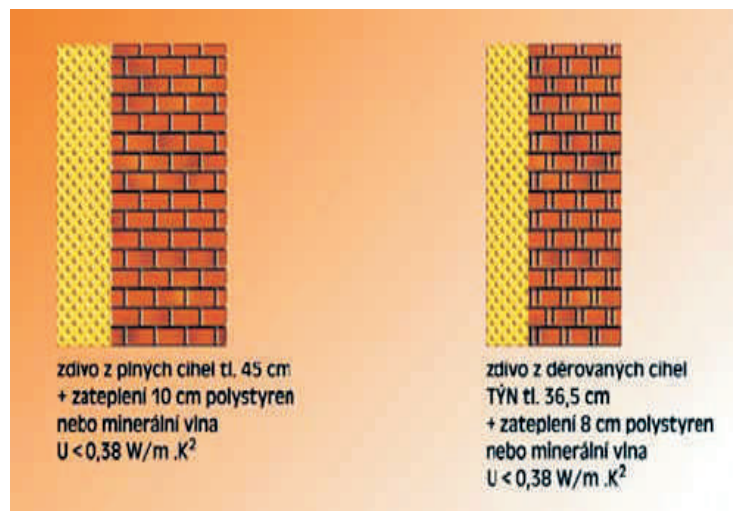
Kolik izolace?

Zejména u venkovního zateplení platí, že cena vlastního izolantu představuje jen asi čtvrtinu až třetinu celkových nákladů na zateplení. Kotvicí prvky, lišty, lepicí a omítkové hmoty a ovšem i cena montáže tvoří v celkovém rozpočtu největší část. Tloušťka izolace proto není tím nejlepším místem, kde šetřit.

Optimální tloušťka izolace je pro každý dům jiná - závisí nejen na materiálu zdi, ale i na

nákladech na vytápění a prioritách majitele domu. Při životnosti zateplení nejméně 40 let je potřeba zvažovat růst cen energií po celé toto období. Pokud tloušťku izolace podceníme, jen těžko budeme po několika letech zateplovat dům znovu. Výpočet tloušťky zateplení je proto dobré zadat odborníkům.

V současnosti se běžně používá vrstva izolace 15 - 20 cm. U rekonstrukcí můžeme být omezeni například hloubkou osazení oken. Pokud současně se zateplením měníme také okna, je výhodné osadit je na vnější líc původní stěny, aby nebyla příliš "utopená". Abychom, zejména u menších oken, předešli snížení množství světla v místnosti v důsledku zateplení, může se ostění zkosit nebo zaoblit.

Tloušťky izolantu pro splnění požadavků normy. © EkoWATT

123
456

Spočítejte si Sílu izolace

pro fasádu

<http://www.rockwool.cz/ke+stazeni/kalkulacni+programy/online/optimalni+tloustka+zatepleni+pro+fasadu>

pro šikmou střechu

<http://www.rockwool.cz/ke+stazeni/kalkulacni+programy/online/optimalni+tloustka+sikme+strechy>

pro podlahu

<http://www.rockwool.cz/ke+stazeni/kalkulacni+programy/online/vypocet+tloustky+podlahove+izolace>

Výměna oken

Okny vždy uniká poměrně velké množství tepla. Vývoj v této oblasti však zaznamenal velký pokrok. Tepelně izolační vlastnosti současných moderních oken s termoizolačními skly jsou více než dvakrát lepší než kvalita oken s obyčejnými skly, která známe ze starších budov.

Výměna oken za nová je vždy poměrně nákladná. Při výběru okna je třeba sledovat několik parametrů. Pro zasklení se používají termoizolační dvoj- nebo trojskla, případně systém, kde je prostřední tabule trojskla nahrazena odrazivou fólií. Samozřejmě součástí kvalitního okna je tzv. selektivní vrstva na vnitřním povrchu skla, tedy pokovení, které funguje jako polopropustné zrcadlo. Sluneční záření propustí do interiéru, kde se přemění na teplo. Tepelné záření však již sklem neprojde a odráží se zpět do místnosti.

Dalším prvkem je mezera mezi skly. Platí, že čím je tato mezera širší, tím lépe izoluje. Na trhu jsou trojskla s mezerou až 16 mm, celková tloušťka trojskla je pak 44 mm. Máloměrý okenní profil je tomu ale přizpůsoben. Někteří dodavatelé proto nabízejí sklo s mezerou plněnou

kryptonem či jiným vzácným plynem, který dobře izoluje. Cena těchto oken je ale vysoká. Vliv na kvalitu okna má i distanční rámeček mezi skly. Běžně se používají nerezové nebo plastové rámečky, které jsou výrazně lepší než dříve používané hliníkové. Plastový rámeček může být i barevný, v odstínu odpovídajícímu rámu okna. Rámeček vždy tvoří tepelný most, proto je vhodné, aby byl zasazen v okenním rámu hlouběji. Tím se sníží riziko kondenzace vody na zasklení.

Okenní rám zpravidla izoluje hůře než vlastní zasklení. Proto je nutno sledovat, zda dodavatel uvádí součinitel prostupu tepla pro celé okno, nebo pouze pro zasklení. V prvním případě je hodnota obvykle vyšší (tedy horší).

Důležité je i napojení tepelné izolace - pokud nejsou okenní ostění, nadpraží a parapety důsledně izolovány, vzniká okolo oken výrazný tepelný most. Vnější zateplení zdi by mělo přesahovat 2 - 4 cm na rámy oken.

Pokud chceme nahradit špaletová okna, je vhodné nechat vyrobit nové okno obdobné konstrukce, které má ovšem vnější křídlo zasklené kvalitním izolačním dvojsklem.

Výměna oken

U rekonstrukce je potřeba dbát na součinitel prostupu tepla (U), kde Program Zelená úsporám předepisuje minimální hodnotu přestupu tepla oken $U_w = 1,2$. Tuto hodnotu splňuje většina oken s izolačním dvojsklem $U_g = 1,1 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$. Když už měníme okna, stojí za zvážení, zda nepoužít kvalitnější rámy a izolační trojskla. Kvalitnější rámy jsou např. u dřevěných oken rám Euro 92. U plastových oken se začínají používat rámy bez ocelové výztuže, které nejsou o moc dražší, ale jejich tepelně-izolační vlastnosti jsou o mnoho lepší. Nárůst ceny není o tolik větší a investice se nám bezpochyby během životnosti oken vrátí

Okna do novostavby

U novostaveb v pasivním standardu jsou okna s trojsklem běžná. Dosažení potřebných parametrů splňují okna s min. $U_w=0,8$ (hodnota celého okna). Na trhu jsou k dispozici i okna se zateplenými rámy, která zabezpečí ještě menší ztráty tepla. Zateplení rámu znamená, že rám je izolovaný polystyrénem, pěnovým polyuretanem nebo ekologičtější alternativou - korkem nebo ovčí vlnou.

Součinitel prostupu tepla U^{okna} [$W/m^2 \cdot K$]

- špaletové okno s obyčejným zasklením - 2,7
- dřevěné okno s dvojitým obyč. zasklením - 2,8
- "eurookno" s běžným izolačním dvojsklem - 2,8
- "eurookno" s izolačním dvojsklem s mezerou mezi skly plněnou argonem a s pokovením - 1,8 - 1,3
- "eurookno" s izolačním trojsklem nebo dvojsklem a odrazivou fólií - 1,0 - 0,7
- repasované špaletové okno, zasklení s pokovením - 1,9 - 2,1

Parametry oken s různým zasklením. Zdroj: EkoWATT

Repase oken

Jestliže jsou stávající okna v dobrém stavu, lze uvažovat o jejich repasi. Ta spočívá v opravě poruch, případně výměně závěsů a kování, instalaci těsnění a zejména výměně vnitřního skla. U menších křidel, která snesou přetížení, lze instalovat izolační dvojsklo. Jinak se vnitřní sklo vymění za nové, s pokovením, které odráží tepelné záření do místnosti. Součinitel prostupu tepla se tak sníží přibližně o čtvrtinu.

L. Trnka: Zlepšení kastlových oken
<http://www.veronica.cz/?id=12&i=93>

Únik tepla větracím vzduchem

Z hygienických důvodů i pro dobrý pocit osob je nutno obývané místnosti dostatečně větrat. V rodinných domcích to znamená, že vzduch v místnosti by se měl zcela vyměnit každé dvě hodiny. Ve většině domů je toto větrání zajištěno tzv. přirozeným způsobem, tedy pronikáním vzduchu mezi okenním křídlem a rámem a dalšími netěsnostmi konstrukce domu. Intenzita tohoto větrání se přitom mění podle venkovní teploty, síly větru a prakticky se nedá regulovat. Nejsou-li v domě lidé, je toto větrání nežádoucí. Ztráty větráním přitom tvoří přibližně 1/3 spotřeby tepla (nezatepleného) domu. Velký vliv na úsporu tepla má instalace okenního těsnění, případně instalace nových, dobře těsnících oken.

Nesmíme však nikdy zapomínat na potřebu větrání, jsou-li v domě lidé. Na trhu jsou okna, jejichž kování umožní "netěsnou" polohu nebo okna s větracím otvorem v rámu, jehož velikost se dá regulovat.

Větrat je nutno i tam, kde vzniká vlhkost (koupelny, sušárny prádla), aby vlhkost nepronikala do stěn, které tak poškozuje. U starších domů se může po utěsnění nebo výměně oken ukázat vlhkost ve zdech, která byla až doposud průběžně odvětrávána netěsnými okny. Lepší než trvale větrat je vždy odstranit příčiny vlhnutí.

J. Hollan: Větrání a vlhkost vzduchu: jaká je nejlepší vlhkost a jak jí docílit?
<http://www.tzb-info.cz/t.py?t=2&i=3153>

Větrání s rekuperací tepla

Velmi efektivním a komfortním řešením je instalovat systém nuceného větrání s tzv. rekuperací (zpětným využíváním) tepla. Větrací vzduch je pak přiváděn a odváděn ventilátory, takže je žádoucí mít těsná okna (mohu být i neotevírací). Centrální větrání umožní velmi efektivně využít solární zisky z osluněných místností, které rozvede po celém domě, takže nedochází k přehřívání osluněných místností. Vzduch je přiváděn do místností vzduchotechnickým potrubím vedeným v podhledech stropů, případně v podlaze či stěnách. Odtah vzduchu může být centrální, např. v chodbě. Strojovna vzduchotechniky se kvůli hluku umísťuje do sklepa, na půdu nebo do dostatečně odhlučněné místnosti. Srdcem systému je obvykle kompaktní jednotka s odtahovým i přívodním ventilátorem, filtry, rekuperačním výměníkem tepla a ohřevačem (případně i chladičem) vzduchu. Ohřivač může být elektrický nebo teplovodní, který se napojuje na kotel či jiný zdroj tepla (případně přes akumulaci nádrží). Centrální systém větrání se totiž dá dobře spojit s vytápěním domu. Náklady ušetřené za vytápěcí systém pak vyrovnají náklady na instalaci větrání. Kvůli rozsahu stavebních prací je instalace větracího systému vhodná spíše při zásadní rekonstrukci.

Další možností je osadit v domě několik menších jednotek pro větrání jednotlivých místností. Větší jednotky jsou k dostání v podkenním provedení. Menší zařízení lze osadit i do otvoru ve zdi. Výhodou je jednodušší instalace, menší pořizovací náklady a možnost ovlivňovat větrání individuálně. Nevýhodou je to, že přiváděný vzduch obvykle nelze dohřívát, takže se nadále neobejdeme bez vytápěcího systému. Další nevýhodou je hluk, který se do místností přenáší z ventilátorů.

Legislativa

Ať už dům rekonstruuje "na ohlášení" nebo v rozsahu, který vyžaduje vydání stavebního povolení, je nutno v projektové dokumentaci doložit splnění požadavků na energetickou náročnost budovy. Povinnou součástí stavební dokumentace všech novostaveb je od 1. 1. 2009 tzv. Průkaz energetické náročnosti budovy zpracovaný dle vyhlášky

148/2007 Sb.

Jednotlivé konstrukce domu musí zároveň splnit požadavky normy ČSN 73 0540, která definuje i tzv. Energetický štítek obálky budovy. Pozor na jeho záměnu s výše zmíněným Průkazem energetické náročnosti budovy. Oba dokumenty jsou si graficky velmi podobné. Štítek však ukazuje pouze to, jak dobře je dům izolován, kdežto průkaz hodnotí spotřebu všech energií v domě - tedy energie na vytápění, větrání, chlazení, ohřev vody a osvětlení.

JAK NA ZELENOU ÚSPORÁM?

Kdo může dotaci získat a na co se vztahuje?

Podporu mohou čerpat vlastníci rodinných domů. Poněkud nepříjemná je podmínka, že musíte dům po příštích 15 let používat k bydlení nebo jej k tomuto účelu pronajímat. Podporu lze získat i na stavební práce provedené v minulosti, pokud byly dokončeny po 1. dubnu 2009.

Jak to vlastně vzniklo?

Česká republika získala na tento Program finanční prostředky prodejem tzv. emisních kreditů Kjótského protokolu o snižování emisí skleníkových plynů. Celková očekávaná alokace Programu je až 25 miliard korun.

Na co lze dotace získat?

Dotace se vztahují na několik kategorií, které mají společnou úsporu energie. Z programu Zelená úsporám můžete získat příspěvek na výstavbu pasivního domu, dále řešit zateplování stávajících objektů (izolace fasád, střech, podlah, výměna oken). Poslední možností je příspěvek na pořízení nového zdroje vytápění (solární panely, tepelná čerpadla, kotle na biomasu - podmínkou je, aby šlo o řešení dodržující určité standardy).

A. Dotace na zateplení domu

- zateplení fasády
- zateplení střechy
- zateplení podlahy (stropu sklepa)
- výměna oken či dveří
- pořízení systému rekuperace

12

B. Dotace na výstavbu pasivního domu

C. Ekologické zdroje vytápění (koupě nového či výměna)

- kotle na biomasu
- tepelná čerpadla
- solární systémy na ohřev vody
- solární systémy na ohřev vody a přitápění

D. Dotační bonus

- bonus pro vlastníky rodinných domů, kteří realizují několik opatření najednou
- dotační bonus na projekt nebo technický dozor

Pozor - Dotace na zateplení domu se přidělují pouze do 350 m² podlahové plochy rodinného domu. Žádat mohou samozřejmě i větší domy, ale dotace bude přidělena jen do uvedených rozměrů.

123
456

Spočítejte si kolik dostanete z dotací Zelená úsporám

<http://www.zelenausporam.cz/sekce/580/jednoducha-dotacni-kalkulacka/>
(orientační výpočet)

Co je to měrná potřeba tepla?

Důležitým pojmem, se kterým bude žadatel pracovat a který je pro úspěšnou žádost klíčový, je „roční měrná potřeba tepla“. Právě ta je hlavní podmínkou, podle které se udělování dotací řídí. Roční měrná spotřeba tepla označuje skutečné množství tepla, které z domu uniká (tepelné ztráty). V současných domech se potřeba tepla pohybuje mezi 80 až 140 kWh/m² podlahové plochy za rok. Ve starších domech však může být až čtyřnásobná. Právě potřeba tepla konkrétního domu je při vyhodnocování žádosti posuzována a podle její výše je určen příspěvek, který žadatel dostane.

Výpočty musí být doloženy autorizovaným inženýrem v oborech pozemní stavby, technika prostředí a technologická zařízení budov (projektantem), autorizovaným architektem (vybrané autorizované osoby podle zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a inženýrů a techniků činných ve výstavbě ve znění pozdějších předpisů), energetickým auditorem nebo zpracovatelem průkazu energetické náročnosti budovy (v rozsahu svých působností stanovených zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií). Měrná potřeba tepla se tedy neposuzuje podle skutečných výsledků dle topné sezony, ale podle výpočtů dle vlastností budovy.

Dotace na KOMPLETNÍ zateplení rodinného domu

(A.1 - Komplexní zateplení obálky budovy, vedoucí k dosažení nízkoenergetického standardu)

Největší dotace můžete logicky získat, pokud zateplujete celý dům a dosáhnete opravdu výrazného snížení energetické potřeby domu. Musíte dosáhnout požadované hodnoty měrné potřeby tepla a zároveň v každém případě musíte dosáhnout 40 % úspory oproti předchozímu stavu. Každé z opatření, které budete realizovat, musí splňovat minimální hodnotu součinitele prostupu tepla dle normy ČSN 73 0540-2. **Požadavky na izolační vlastnosti opatření jsou tedy mírnější, než u částečného zateplení.**

Výše dotací

- Rodinný dům - 40 kWh/m², 40% úspora - 2200 Kč/m² podlahové plochy (max. 350 m²)
- Rodinný dům - 70 kWh/m², 40% úspora - 1550 Kč/m² podlahové plochy (max. 350 m²)

**123
456**

Pokud uvažujete o zateplení rodinného domu (120 m² podlahové plochy) se současnou měrnou spotřebou tepla 120 kWh/m² a nové úpravy sníží spotřebu na 70 kWh/m², můžete získat dotaci ve výši 1 550 Kč/m² - tedy 186 000 Kč. Navíc můžete získat dotaci 10 000 Kč na výpočet měrné potřeby tepla a dalších 10 000 Kč na projekt. Celkově získáte z programu Zelená úsporám 206 000 Kč

Dotace na ČÁSTEČNÉ zateplení

(A.2 - Dílčí zateplení - snížení roční měrné potřeby tepla o 20 %/30 %)

Pro dílčí zateplení neplatí tak přísná pravidla, zároveň ale dostanete méně peněz. Po velké úpravě pravidel pro přidělování dotací je nyní situace jednoduchá - snížíte měrnou spotřebu tepla objektu o 20 % nebo 30 % a získáte příslušnou dotaci. Každé z opatření, které budete realizovat, musí splňovat doporučenou hodnotu součinitele prostupu tepla dle normy ČSN 73 0540-2. **Požadavky na izolační vlastnosti opatření jsou tedy přísnější, než u částečného zateplení.**

Výše dotací

- Rodinný dům - 30% úspora - 850 Kč/m² podlahové plochy (max. 350 m²)
- Rodinný dům - 20% úspora - 650 Kč/m² podlahové plochy (max. 350 m²)

Za zateplování se považuje:

- zateplení vnějších stěn
 - zateplení podlahy
 - instalace nuceného větrání s rekuperací
 - zateplení střechy/stropu
 - výměna oken a dveří
- Pozor - většinou jedno opatření nestačí.**

Např. prostou výměnou oken nelze dosáhnout úspory 20 %. Je známo, že v průměru lze výměnou oken za moderní dosáhnout až 11% úspor energie a nákladů na vytápění, zatímco zateplením vnějších stěn dosáhneme až 30% úsporu. Nově je přitom jedno, zda úspory dosáhnete pomocí jednoduché výměny okna, nebo kombinací více opatření. Důležitá jsou jen potvrzená čísla snížené měrné spotřeby tepla. O dotaci v této kategorii je ovšem možné žádat pouze jednou! Není možné například z dotace zateplit stěny a o rok později vyměnit okna. Podmínky dotací nicméně nevylučují v první fázi realizovat dílčí zateplení a později další zateplovací akce, pomocí nichž splníte podmínky bodu A.1 - kompletní zateplení objektu. Pokud byste si takto zateplování rozplánovali, Státní fond životního prostředí vám doplatí peníze do výše dotací komplexního zateplování.

123
456

Pokud uvažujete o zateplení rodinného domu (120 m² podlahové plochy) se současnou měrnou spotřebou tepla 120 kWh/m² a nové úpravy sníží spotřebu na 95 kWh/m², můžete získat dotaci ve výši 650 Kč/m² (20% úspora) tedy 78 000 Kč. Navíc můžete získat dotaci 10 000 Kč

na výpočet měrné spotřeby tepla a dalších 10 000 Kč na projekt. Celkově získáte z programu Zelená úsporám 98 000 Kč.

Dotace na výstavbu pasivního domu

(B - Podpora novostaveb v pasivním energetickém standardu)

Domy v pasivním energetickém standardu nebo spíše pasivní domy pozvolna získávají stále větší pozornost. Pasivní dům není žádná zázračná krabíčka ze slámy a dřeva... je to jen dům, který splňuje přísné energetické standardy. Podle platné normy může rodinný pasivní dům spotřebovat maximálně 15 kWh tepla na m² ročně. Podmínky pro přidělení dotace jsou ale o něco mírnější. Dotaci na výstavbu pasivního domu získáte, i pokud rodinný dům spotřebuje méně než 20 kWh na m² a rok (dotace se tak vztahují de facto i na domy, které nejsou pasivní). Úspora je ale stále markantní, pro srovnání: běžná novostavba spotřebuje 80 - 140 kWh tepla na m² ročně. Výstavba pasivního domu je však o něco náročnější než stavba klasického domu. Podle odborníků je pasivní dům asi o 10 % dražší než ten běžný. Dotace na výstavbu pasivního domu je poskytována jako fixní částka ve výši 250 000 Kč. Pokud už bydlíte v rodinném domě, který má nízkou spotřebu energie a blíží se požadované hodnotě spotřeby energie, můžete uvažovat o přestavbě na pasivní dům. Dotace se totiž vztahuje také na přestavbu.

Výše dotací - Rodinný dům v pasivním standardu - 250 000 Kč

Dotace na instalaci obnovitelných zdrojů na vytápění

(C.1 - Výměna neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla; C.2 - Instalace nízkoemisních zdrojů na biomasu a účinných tepelných čerpadel do novostaveb; C.3 - Instalace solárně-termických kolektorů)

Dotaci můžete získat také na instalaci solárně-termických kolektorů, tepelných čerpadel nebo na kotel na biomasu. Podmínkou je (podobně jako ve všech ostatních případech) zařazení použitého zařízení (kolektorů, tepelného čerpadla, kotle) v oficiálním Seznamu výrobků. Všechna zařízení musí splňovat poměrně přísné limity pro únik škodlivin či účinnost. Dotace se vztahují na pořízení nového kotle i výměnu starého neekologického zdroje. Jestliže instalujete zařízení do novostavby, jsou podmínky přísnější. Výše podpory se také liší podle výkonu a specifikací daného vytápěcího zařízení, což vyplývá z logiky věci. Například solární systém na ohřev vody a přitápění je dražší než solární systém, který zvládá jen ohřev vody. Proto je výše dotace v prvním případě vyšší. Speciální podmínky platí i pro výměny starých neekologických zdrojů. O dotaci nemůžete žádat, pokud jediným zdrojem vytápění vašeho domu je plynový kotel. Pokud ale máte v domě plynový kotel i kotel na pevná paliva, tak žádat můžete! Čestným prohlášením potvrdíte, že kotel na pevná paliva byl hlavní zdroj vytápění. Pak si můžete ponechat plynový kotel jako záložní zdroj.

Pokud žádáte o dotaci, je nutné sepsat čestné prohlášení o likvidaci starého kotle. Poté se musíte zavázat, že budete používat pouze kvalitní palivo splňující normy a že nové zařízení budete používat alespoň 15 let. Vystává otázka, jak je to s touto časovou podmínkou po skončení životnosti zařízení či v případě jeho závažné poruchy. Ani sami úředníci zatím nepodalí jasnou a jednotnou odpověď. Teoreticky jste povinni koupit stejné nebo lepší zařízení.

Výše dotace - rodinný dům

- Kotel na biomasu - 50 000 Kč, 80 000 Kč, 95 000 Kč (podle výkonu a způsobu vytápění)
- Tepelné čerpadlo země - voda - 75 000 Kč
- Tepelné čerpadlo vzduch - voda - 50 000 Kč
- Solární systém na ohřev vody - 55 000 Kč
- Solární systém ohřev vody a vytápění - 80 000 Kč

Další dotace

- Energetické hodnocení 10 000 Kč
- Projektová dokumentace, kontrola správnosti provedení (opatření A) 10 000 Kč
- Projektová dokumentace, kontrola správnosti provedení (opatření C) 5 000 Kč
- Dotační bonus za kombinaci opatření 20 000 Kč

JAK POSTUPOVAT

- 1. Zjištění potřebných informací:** Prostudování Příručky pro žadatele. Podmínek pro přidělení dotace a analýza vlastní finanční situace. Výše dotace (orientační výpočet - údaje v dokumentech Programu). S dotazy je možné se obrátit na Zelenou linku 800 260 500.
- 2. Najít autorizovaného inženýra, architekta, nebo technika,** který vám připraví technickou dokumentaci a výpočty.
- 3. Stavební úřad.** Zde vám úředníci sdělí, zda pro realizaci projektu potřebujete pouze ohlášení nebo stavební povolení.
- 4. Katastrální úřad.** Přílohou projektu je originální list vlastnictví. Do žádosti vyplňujete údaje o nemovitosti.
- 5. Prostudování seznamu** odborných dodavatelů a Seznamu výrobků a technologií. Jiné firmy, resp. výrobky než ty uvedené v Seznamech nelze použít. Vybrané výrobky, resp. dodavatele je nutné uvést do žádosti.

Pokud znáte vlastní „šikovnou“ firmu, se kterou máte třeba dobré zkušenosti, po splnění jednoduchých registračních pravidel může být do seznamu zařazeno také.

5. Opatření žádosti a tzv. krycího listu (liší se dle oblasti podpory A, B, C). Možné stáhnout z www.zelenausporam.cz nebo v tištěné podobě na krajské pobočce SFŽP.

6. Vyplnění žádosti. O pomoc při vyplnění krycího listu požádejte odborníka. Nejčastější chyba žadatelů, kvůli které je jim žádost vrácena, je nedoložení potřebných příloh, jež jsou nezbytnou součástí žádosti. Seznam příloh, které musí být k žádosti o dotaci přiloženy, je možné dohledat na webových stránkách www.zelenausporam.cz. Státní fond životního prostředí (SFŽP), resp. jeho krajské pobočky se vždy snaží aktivně spolupracovat s žadatelem a dokončit započatou registraci žádosti.

Žádost tedy automaticky nezamítají, ale žadatele oslovují se specifikací toho, co je potřeba do žádosti o dotaci doplnit.

7. Zpracování odborného posudku (nedílná součást žádosti). Jeho zpracování je na odborníkovi (např. energetický auditor). Cena se pohybuje v řádech tisíců korun.

8. Pokud k realizaci projektu potřebujete stavební povolení, nevyhnete se opatření projektové dokumentace. Také tato část je na odborníkovi.

9. Osobní doručení žádosti a výše uvedených dokumentů na krajskou pobočku SFŽP. Zde musíte předložit doklad totožnosti. O dotaci může žádat pouze vlastník nemovitosti. Jeho zástupce k tomu musí mít plnou moc. Pracovníci SFŽP předložené dokumenty zkontrolují a vy je odnesete do příslušné banky (pokud jste fyzická osoba podnikající v oblasti poskytované bydlení třetím osobám, tak komunikujete přímo se SFŽP). **Pokud žádáte jen na opatření C, tak žádost včetně příloh odnášíte přímo do banky.**

10. V případě, že je vše v pořádku, dostanete poštou vyrozumění o nároku na dotaci. Podle typu projektu vám pak běží doba, během níž musíte projekt realizovat (na zateplení domku máte např. 18 měsíců).

11. Ode dne podání žádosti můžete realizovat vybraná opatření.

12. Schovávejte faktury a výpisy z banky (či jiná potvrzení o zaplacení faktur). Tyto dokumenty po skončení projektu předložíte na SFŽP, resp. v bance. Doložit je také nutné oznámení o užívání stavby, resp. kolaudační souhlas.

13. Po ukončení realizace předložíte bance zbývající dokumenty.

14. Pak již nic nebrání podepsání smlouvy o poskytnutí dotace. Peníze by vám do jednoho měsíce měly přijít na bankovní účet.

Dotaci na zpracování projektu a výpočet měrné potřeby tepla obdrží žadatel po rozhodnutí ministra životního prostředí o poskytnutí dotace na investiční opatření.

Po obdržení dotace může kdykoliv během následujících 15 let přijít kontrola, která probíhá podle specifik jednotlivé dotace a je předem ohlášena.

- pokud objekt prodáte, tak přechod podmínek programu na nového vlastníka musí být zakotven ve smlouvě. Tato smlouva řeší i případnou zodpovědnost za dodržení podmínek.

- za nedodržení podmínek programu po vyplacení dotace hrozí částečné nebo kompletní vrácení dotace. O vrácení dotace rozhoduje SFŽP.

PRAKTICKÉ PŘÍKLADY

Pro reálnou představu, kolik budete potřebovat izolačního materiálu na izolaci obvodových stěn a jaké jsou finanční náklady, jsme pro Vás připravili následující přehled. Počítali jsme s několika druhy materiálu - pěnový polystyren, extrudovaný polystyren a minerální vata. Do výpočtů jsme zahrnuli i alternativní konopné izolace, které jsou ale také registrované v seznamu výrobku v programu Zelená úsporám. Cenová kalkulace vychází z cen ke konci roku 2009.

materiál svislé stěny	tloušťka - pěnový polystyren			tloušťka - extrudovaný polystyren			tloušťka - minerální vata			tloušťka - konopná izolace		
	zateplení podle normy (R=2,46 m ² K/W)	zateplení podle pravidel "zelená úsporám" (R=3,83 m ² K/W)	zateplení pro nízkoenergetický dům (R=5,83 m ² K/W)	zateplení podle normy (R=2,46 m ² K/W)	zateplení podle pravidel "zelená úsporám" (R=3,83 m ² K/W)	zateplení pro nízkoenergetický dům (R=5,83 m ² K/W)	zateplení podle normy (R=2,46 m ² K/W)	zateplení podle pravidel "zelená úsporám" (R=3,83 m ² K/W)	zateplení pro nízkoenergetický dům (R=5,83 m ² K/W)	zateplení podle normy (R=2,46 m ² K/W)	zateplení podle pravidel "zelená úsporám" (R=3,83 m ² K/W)	zateplení pro nízkoenergetický dům (R=5,83 m ² K/W)
Beton hutný 20 cm	10 cm	16 cm	24 cm	8 cm	13 cm	20 cm	10 cm	17 cm	26 cm	9 cm	17 cm	26 cm
Beton hutný 30 cm	10 cm	15 cm	24 cm	8 cm	12 cm	19 cm	10 cm	16 cm	25 cm	9 cm	16 cm	25 cm
Cihly pálené 30 cm	9 cm	15 cm	24 cm	7 cm	12 cm	19 cm	10 cm	16 cm	25 cm	9 cm	16 cm	25 cm
Cihly pálené 45 cm	8 cm	14 cm	23 cm	6 cm	11 cm	18 cm	9 cm	15 cm	24 cm	8 cm	15 cm	24 cm
Beton železový 20 cm	10 cm	16 cm	25 cm	8 cm	13 cm	20 cm	11 cm	17 cm	26 cm	10 cm	17 cm	26 cm
Beton železový 30 cm	10 cm	16 cm	24 cm	8 cm	13 cm	20 cm	10 cm	16 cm	25 cm	9 cm	16 cm	25 cm
Pórobetonové tvárnice 25 cm	7 cm	13 cm	21 cm	5 cm	10 cm	17 cm	7 cm	13 cm	22 cm	6 cm	13 cm	22 cm
Pórobetonové tvárnice 40 cm	4 cm	10 cm	19 cm	2 cm	7 cm	14 cm	5 cm	11 cm	20 cm	4 cm	11 cm	20 cm
Cihelné bloky CD TÝN 30 cm	7 cm	13 cm	21 cm	5 cm	10 cm	17 cm	7 cm	13 cm	22 cm	7 cm	13 cm	22 cm
YTONG,HEBEL 30 cm	3 cm	9 cm	17 cm	1 cm	6 cm	13 cm	3 cm	9 cm	18 cm	3 cm	9 cm	18 cm
cena izolace/m ²	tloušťka	materiál	i s fasádou	tloušťka	materiál	i s fasádou	tloušťka	materiál	i s fasádou	tloušťka	materiál	i s fasádou
	5 cm	143 Kč	843 Kč	5 cm	280 Kč	980 Kč	5 cm	274 Kč	974 Kč	5 cm	184 Kč	884 Kč
	10 cm	286 Kč	986 Kč	10 cm	558 Kč	1 258 Kč	10 cm	447 Kč	1 147 Kč	10 cm	369 Kč	1 069 Kč
	15 cm	428 Kč	1 128 Kč	15 cm	1 071 Kč	1 771 Kč	15 cm	643 Kč	1 343 Kč	15 cm	476 Kč	1 176 Kč
	20 cm	571 Kč	1 271 Kč	20 cm	1 666 Kč	2 366 Kč	20 cm	838 Kč	1 538 Kč	20 cm	738 Kč	1 438 Kč

PŘÍPRAVA NOVÉ VÝSTAVBY - INSPIRUJTE SE V NĚMECKU

Město Freiburg má silnou „ekologickou“ vizi a v závislosti na ní má stanoveno několik stěžejních cílů, od nichž se pak odvíjí všechna další opatření. Těmito cíli jsou především závazek snížit do roku 2030 emise CO₂ o 30 % a zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů do roku 2010 na 10 %. Tyto cíle jsou navíc podpořeny odbornými studii. Dalším nutným předpokladem je motivace občanů a jejich aktivní zapojení do ekologické politiky města. Čtvrť Vauban je příkladem plánování a budování nových zastavěných území v souladu s myšlenkami udržitelného rozvoje. Čtvrť byla založena na místě bývalých francouzských kasáren v roce 1992 a dokončena v roce 2006, v současné době zde bydlí přes 5000 obyvatel. Nachází se v jižní části města, pouze 3 km od centra, a blízko Schönbergu. Projekt si kladal za cíl vybudovat modelovou čtvrť splňující vysoké ekologické, ekonomické kulturní a sociální standardy. A jak v praxi tyto standardy vypadají?

Územně - plánovací koncept

- Návrh území byl od začátku konzultován s veřejností.
- Částečně bylo využita řada původních staveb (kasáren).
- Ve čtvrti bylo vytvořeno 5 veřejných „zelených“ prostranství.
- Maximální výška domů byla stanovena na 15 m (čtyři patra).

Maximální výška domů byla stanovena tak, aby se i maminčky z posledního patra dovolaly na děti hrající si na veřejném prostranství.
©MAS Moravský kras

18

- Při stavbě domů bylo doporučeno využití zelené střechy.
- Ve čtvrti se nachází cenově dostupné byty s malými zahrádkami pro mladé páry (nejmenší zahrádka je 100 m²).
- Jednotlivé ekologické aspekty byly individuálně zaneseny do kupních smluv. Nebyla ale regulována barva ani další designové aspekty výstavby. V současné době se ve Vaubanu nachází 80 různých architektonických konceptů.
- Ve čtvrti je integrována řada malých obchůdků (namísto jednoho hypermarketu).
- Ve čtvrti se systematicky sbírá a odvádí dešťová voda, která se dále využívá např. pro zavlažování zelených prostranství.
- Velká část domů (řádově 40 % obytných jednotek) byla postavena v rámci tzv. Baugruppen (občanských stavebních skupin). Jedná se o dosud ojedinělý koncept, kdy je vyloučen soukromý sektor a stavbu provádí společně přímo budoucí obyvatelé. Výhodou je až 25 % úspora nákladů, a tedy větší cenová dostupnost bydlení.
- Byly vystavěny 3 typy domů - soukromé, k pronájmu (15%) a sociální bydlení. Při přípravě plánu se počítalo i s ochranou přírody - designéři museli počítat s využitím (zachováním) 70 let starých stromů z původního vojenského prostoru.

Energetický koncept

- Všechny domy jsou postaveny minimálně jako nízkoenergetické (dosahují energetické spotřeby max. 65 kWh/m²).
- Více než 100 obytných jednotek je postaveno v pasivním standardu (méně než 15 kWh/m²/rok).
- Ve čtvrti se nachází „sluneční vesnice“ s 50 energeticky plusovými domy (produkují více energie než spotřebují).
- Široce rozšířené jsou instalace solárních článků a kolektorů (jejich použití je podporováno dotací).
- Hlavním zdrojem energie je centrální kotelna na dřevní štěpku (elektřina je zdrojem jen pro 10% obyvatel).

Na střechu společné garáže byly umístěny solární panely.
©MAS Moravský kras

Podle údajů Öko-Institutu, největší německé nevládní organizace pro poradenství v oblasti ekologie a úspor energie (se sídlem ve Freiburgu), dosahují roční úspory energie ve Vaubanu hodnoty 28 GJ a ušetřené emise CO2 činí 2100 tun ročně.

Dopravní koncept

- Ve čtvrti najdeme zcela „bezautová“ území, případně pouze „parking-free“ území, kde mohou auta stát maximálně 30 minut např. pro vyložení nákupu. Větší parkovací místa jsou na okraji čtvrti.
- Zhruba 40 % domácností souhlasilo, že si auto ani nepořídí.
- V oblasti funguje i tzv. sdílení aut.
- Ve čtvrti byly zbudovány úzké ulice, nejsou zde ani soukromé, ani veřejná parkoviště.
- Rychlost je omezena na 50 km/h.
- Hromadná doprava (autobus, tramvaj) je dostupná při okrajích čtvrti. Byly zřízeny veřejné garáže (18 000 EUR/parkovací místo + měsíční poplatky za úklid).
- Veřejná prostranství musí být minimálně 4m široké (včetně odvodňovacích příkopů a stromů) tak, aby tvořili bezpečné místo pro děti.

Dopravní značení ve Vaubanu.
©MAS Moravský kras

V Německu připadá průměrně na 1000 obyvatel 500 automobilů. Ve Freiburgu je tento průměr nižší 423 automobilů na 1000 obyvatel, zatímco ve Vaubanu dosáhli těmito opatřeními pouze 200 automobilům na 1000 obyvatel.

Na ulicích je dostatek prostoru pro bezpečné dětské hry. ©MAS Moravský kras

Zpracováno na základě exkurze za příklady dobré praxe v rámci mezinárodního projektu INTENSE (Od Estonska po Chorvatsko: Inteligentní opatření na úsporu energie ve veřejné bytové výstavbě ve střední a východní Evropě). Cílem projektu INTENSE je přinést zkušenosti s inteligentními opatřeními pro úspory energie ze zemí "staré" EU do nových členských zemích a asociovaných zemí ve střední a východní Evropě. Projekt je implementován 28 partnery (multiplikátory, municipalitami a experty) ve 12 zemích. INTENSE chce ovlivnit bytovou výstavbu na legislativní, technické a plánovací úrovni, a též na úrovni spotřebitelského chování.

V projektu jsou plně integrovány cyklostezky
©MAS Moravský kras

METODA LEADER

Leader je zkratkou „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“, neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku. Tato iniciativa Evropské unie vznikla již roku 1991 s hlavním cílem intenzivně podporovat rozvoj venkova prostřednictvím místních obyvatel venkova. Evropská komise tak postupně vytvořila metodu, která venkovským komunitám umožňuje aktivně formovat vlastní budoucnost. Ve „starých“ členských zemích EU (15) byly postupně od roku 1991 realizovány iniciativy LEADER I., LEADER II. a LEADER +. Na tyto aktivity plynule navazuje LEADER 2007-2013. Metoda LEADER se řídí sedmi hlavními principy, ukořtenými v nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, která byla vydána dne 20. září roku 2005. Podpora rozvoje venkova je definována v „Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova - EZFRV“ (anglická zkratka - EAFRD), článku 61:

- strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí, určené pro řádně vymezená subregionální venkovská území
- partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni tzv. místní akční skupiny (MAS)

- přístup zdola („BOTTOM UP“) spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategií místního rozvoje náleží místním akčním skupinám,
- více odvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty i projekty z různých odvětví místního hospodářství,
- uplatňování inovačních postupů,
- provádění projektu spolupráce,
- vytváření sítí místních partnerství.

Těmito hlavními principy se řídí všechny MAS = LAG EU. V jednotlivých zemích podle svých národních specifik pak rozšiřují své Strategické plány (Integrované strategické plány území a z nich vyplývající Strategické plány LEADER) o specifické principy národní či lokální. Rozšiřování metody LEADER v EU i v ČR nekončí výběrem MAS do LEADER 2007-2013. Národní síť MAS se musí snažit v dalších letech o prosazování metody LEADER na celém území venkova. Zaplňovat systematicky doposud bílá místa a pokoušet se nahrazovat MAS, které ukončily svou činnost. Zejména formou, kdy MAS k sobě přidružují nepokrytá území.

Aplikace metody LEADER v ČR

Metoda LEADER se v České republice rozvíjela velmi intenzivně, dá se říci až geometrickou řadou. Masivní rozšíření metody LEADER v ČR v letech 2003-2006 byl jednoznačně ovlivněn Programem obnovy venkova, který byl v ČR realizován v letech 1991 - 2006. Program obnovy venkova, společně předložený ministrem životního prostředí, ministrem zemědělství a ministrem pro hospodářskou politiku a rozvoj, přijala vláda České republiky dne 29. května 1991. Hlavním koordinátorem mezirezortního programu se stalo dne 1. listopadu roku 1996 nově zřízené ministerstvo pro místní rozvoj, které původní program z roku 1991 přepracovalo a v roce 1998 připravilo jeho novelizované znění. Bez této přípravy zaměřené na obnovu a rozvoj venkova, do které vložila Česká republika 6,5 mld. Kč, by pravděpodobně nikdy nemohlo dojít k tak výraznému rozmachu metody LEADER na českém území. Současně byl od roku 2004 nastartován „Český LEADER“. Ministerstvo zemědělství

(MZe ČR) přebralo tyto iniciativy a pod jeho vedením proběhl LEADER ČR 2004, LEADER ČR 2005, LEADER ČR 2006 (financováno výhradně ze státního rozpočtu). MZe ČR se v roce 2006 připojilo k Evropským aktivitám a poskytlo podmínky pro deset vybraných MAS. Byl vypsán i realizován LEADER + 2004-2006 dotovaný z EU. V roce 2007 byl vypsán LEADER ČR 2007 a poskytnuta dotace 24 místním akčním skupinám. Tento krok byl pro hnutí MAS velmi významný. Rozšířil se tak výrazně okruh fungujících MAS. Následoval LEADER ČR 2008. 102 MAS podalo v roce 2007 žádost do LEADER 2007-2013.

V roce 2008 pak bylo vybráno v I. kole 48 MAS. V roce 2008 proběhlo II. kolo MAS. Žádost podalo 84 MAS. Počátkem roku 2009 bylo vybráno 32 MAS, a tím byl naplněn předpokládaný limit 80 MAS, které by měly působit v letech 2007-2013 na území ČR. Hned následně došlo k velmi záslužnému rozhodnutí ministra zemědělství Mgr. Petra Gandaloviče. Ve II. kole bylo vybráno ještě dalších 32 MAS a celkový počet MAS působících v letech 2007-2013 na území ČR se ustálil na počtu 112. Ostatní nepodpořené místní akční skupiny budou těmito vybranými MAS podporovány.

MAS (Místní Akční Skupina)

Místní akční skupiny (MAS, anglicky "Local Action Group" - "LAG") jsou založeny na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Hlavním úkolem místních akčních skupin je aktivizace občanů daného mikroregionu. Budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit venkovu.

Místní akční skupina musí být složena z více než 50 % z místních obyvatel: podnikatelů zaměřených na zemědělské aktivity, podnikatelů nezemědělského charakteru, členů nestátních, neziskových organizací a dobrovolníků s jasně vymezenými aktivitami své činnosti. Do struktury musí být vtaženi mladí lidé a ženy.

Zbývající část MAS je složena z pracovníků komunální a státní sféry. Těchto členů musí být méně než 50 %. Je to zcela opodstatněný požadavek, pokud chceme podchytit rozvoj venkova přímo na venkove, nikoliv pouze formálně v kancelářích místních úřadů. Také řídicí

orgány MAS by měly být rovnoměrně složeny z představitelů zemědělců a zemědělských podniků, podnikatelů a soukromých podniků nezemědělského charakteru, nestátních, neziskových organizací a i zástupců z oblasti životního prostředí. Na druhé straně musí být řídicí orgány doplněny představiteli se zájmem o venkov z rad zvolených zástupců místních úřadů, starostů, zastupitelů měst a obcí a státní správy. Realizace rozvoje venkova a každodenní činnost venkova a venkovu řízená zdola „BOTTOM UP“ prohloubí zapojení co největšího počtu aktérů daného území. Zájem o osobní a místní rozvoj nelze diktovat ze shora. Místní aktéři musí sami chtít a být přesvědčení o významu svého snažení.

NÁRODNÍ SÍŤ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN ČR

Hlavní cíle:

- Zlepšit kvalitu života na venkově prostřednictvím setrvalého a integrovaného místního rozvoje,
- Reciproční přenos poznatků a zkušeností mezi členy sítě,
- Reciproční přenos poznatků a zkušeností na úrovni spolupráce mezi členskými zeměmi Evropské unie a jejich LAGy,
- Spolupráce s dalšími zeměmi, které chtějí ve venkovském prostoru používat metodu LEADER (LEADER je zkratkou „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“, neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku).

Hlavní úkoly:

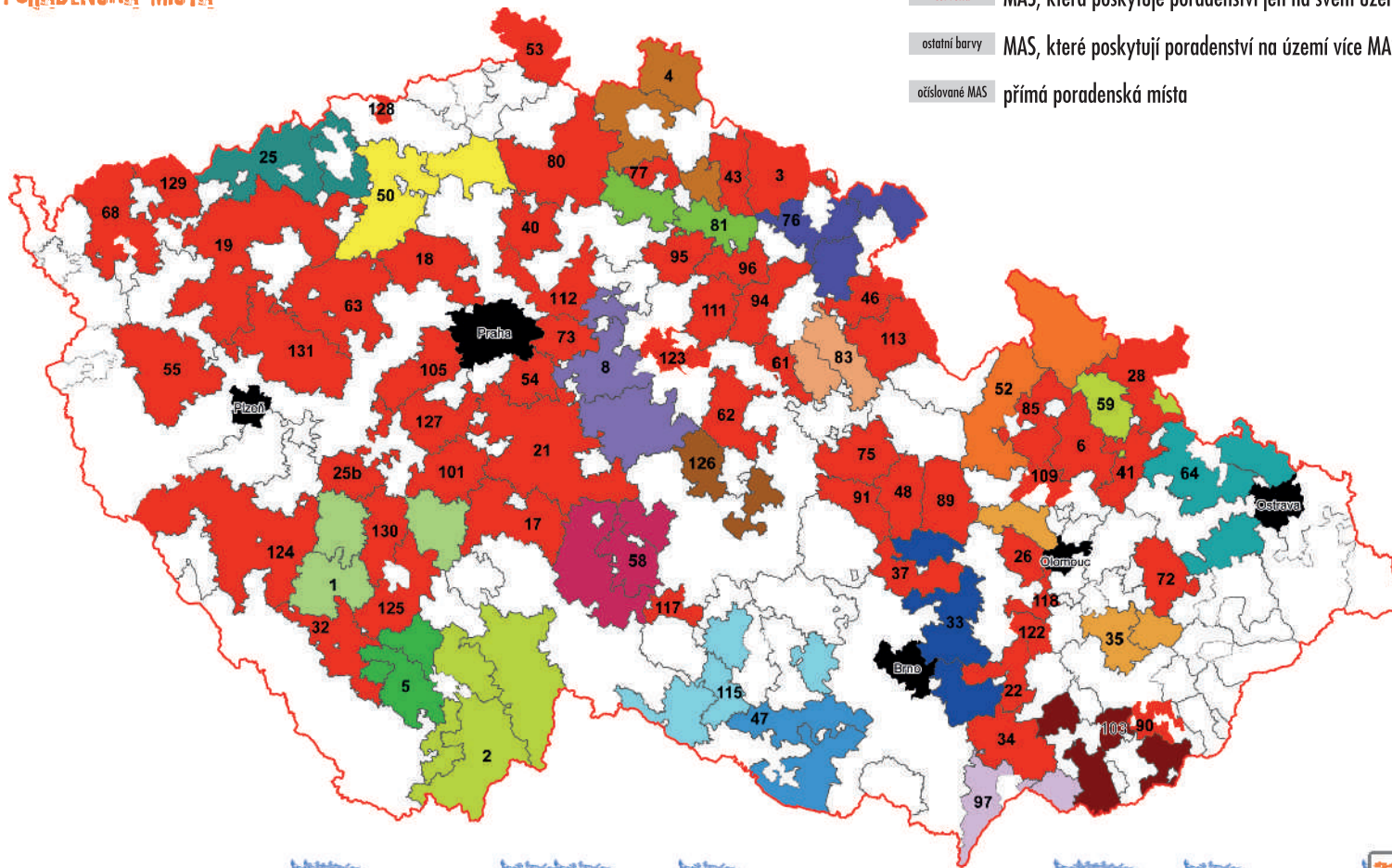
- zastupovat a prosazovat oprávněné zájmy MAS na úrovni Řídícího orgánu EAFRD, MZe ČR a vůči dalším subjektům, které jsou aktéry v rozvoji venkova nebo na něj mají návaznost.
- zastupovat venkovské hnutí v Evropské asociaci LEADER pro rozvoj venkova - ELARD a v dalších podobných uskupeních,
- každoročně pořádat národní konferenci MAS,
- spolupracovat na organizaci Národní konference o venkovu spolu s MZe ČR, SPOV ČR a AK ČR za účelem dosažení setrvalého a integrovaného rozvoje venkova v ČR,
- vytvářet prostředí pro spolupráci a vzájemnou pomoc, sdílení zkušeností MAS a příkladů dobré praxe,
- podporovat a rozvíjet spolupráci a partnerství obyvatel venkova a zemědělců,
- vytvářet podmínky pro veřejnou správu ke vzdělávání úředníků veřejné správy pro aplikaci rozvoje zdola na principech integrovaného mezisektorového partnerství (metoda LEADER) a vytvářet podmínky pro rozvoj občanské společnosti,
- dávat podněty svým partnerům pro zaměření odborné činnosti a dalších činností pro rozvoj venkova,
- spolupracovat s dalšími aktéry působícími ve venkovském prostoru,
- propagovat činnost MAS.

PORADENSKÁ MÍSTA

červená MAS, která poskytuje poradenství jen na svém území

ostatní barvy MAS, které poskytují poradenství na území více MAS

očíslované MAS přímá poradenská místa

SEZNAM PORADENSKÝCH MÍST

poradenská organizace	poradenství pro území	poradenské místo	webové stránky	telefon
1. LAG Strakonicko	1. LAG Strakonicko	Strakonice	www.strakonicko.net	383 387 331 602 427 346
	2. MAS Svazku obcí Blatenska			
	3. MAS Střední Povltaví			
2. MAS Sdružení Růže	4. MAS Sdružení Růže	Borovany	mas.sdruzeniruhe.cz	386 327 055 387 981 273
	5. MAS Třeboňsko			
	6. MAS Pomaří			
	7. MAS Hlubocko - Lišovsko			
	8. MAS Česko-Krumlovsko			
3. MAS Krkonoše	9. MAS Krkonoše	Lánov	www.mas-krkonose.cz	608 520 063 608 050 063
4. MAS Mikroregionu Frýdlantsko	10. MAS Mikroregionu Frýdlantsko	Frýdlant	www.masif.cz	485 178 191 724 358 868
	11. MAS Kozákov			
	12. MAS Podještědí			
5. MAS Blanský les - Netolicko	13. MAS Blanský les - Netolicko	Netolice	www.mas-netolice.cz	388 325 356
	14. MAS Rozkvět zahrady Jižních Čech			
6. MAS Rýmařovsko	15. MAS Rýmařovsko	Rýmařov	www.mas.rymarovsko.cz	554 254 309 554 254 000
8. MAS Podlipansko	16. MAS Podlipansko	Pečky	polepskeudoli.netstranky.cz	737 809 013 724 050 407
	17. MAS Lípa pro venkov			
	18. MAS Polabí o.s.			
17. MAS Krajina srdce	19. MAS Krajina srdce	Mladá Vožice	www.maskrajinasrdce.cz	775 190 699
18. MAS Přemyslovské Střední čechy	20. MAS Přemyslovské Střední čechy	Slaný	www.premyslovci.cz	724 175 185
19. MAS Vladař	21. MAS Vladař	Valeč	www.vladar.cz	608 231 314
21. Posázaví	22. Posázaví	Benešov	www.posazavi.com	317 701 948
22. MAS Společná cesta	23. MAS Společná cesta	Rousínov	www.spolecnacesta.cz	517 371 400
25. Sdružení Západní Krušnohoří	24. Sdružení Západní Krušnohoří	Kadaň	www.maskazsk.cz	474 334 088
	25. Naděje pro Mostecko			
	26. MAS Podbrdsko			
26. Region Haná	27. Region Haná	Těšetice	www.regionhana.cz	585 754 622
28. MAS Záhoří - Bečva	28. MAS Záhoří - Bečva	Soběchleby	www.maszahoribecva.cz	603 304 700
32. MAS "Chance in Nature - LAG"	29. MAS "Chance in Nature - LAG"	Malenice	www.chanceinnature.cz	383 390 134 724 058 536
33. MAS Moravský kras	30. MAS Moravský kras	Sloup	www.mas-moravsky-kras.cz/	511 141 728
	31. MAS Za humnami			
	32. MAS Partnerství venkova			
34. MAS Kyjovské Slovácko v pohybu	33. MAS Kyjovské Slovácko v pohybu	Kyjov	www.kyjovske-slovacko.com	518 610 180
35. MAS Partnerství Moštěnka	34. MAS Partnerství Moštěnka	Kostelec u Holešova	www.mas-mostenka.cz	576 115 007 728 383 612
	35. MAS Moravská cesta			
	36. MAS Podhostýnska			
37. MAS Boskovicko plus	37. MAS Boskovicko plus	Boskovice	www.masboskovickoplus.cz	777 111 051 725 777 898
40. Vyhličky	38. Vyhličky	Nebužely	www.vyhlicky.cz	315 602 957 721 167 487

poradenská organizace

poradenství pro území

poradenské místo

webové stránky

telefon

41. MAS Nizký Jeseník	39. MAS Nizký Jeseník	Bruntál	www.mas-njesenik.cz	723 325 886 605 151 000
43. MAS Přijďte pobejt	40. MAS Přijďte pobejt	Jilemnice	www.masprittepobejt.cz	603 378 776 483 103 110
46. MAS Pohoda venkova	41. MAS Pohoda venkova	Dobruška	www.pohodavenkova.cz	604 535 956
47. MAS Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko	42. MAS Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko	Moravský Krumlov	www.zivepomezí.cz	515 230 240
	43. MAS "Znojenské vinařství"			724 702 000
48. MAS Svitava	44. MAS Svitava	Svitava	www.massvitava.tym.cz/	724 087 958 461 541 510
50. MAS Serviso	45. MAS Serviso	Třebívlice	www.seviso.cz	416 596 169
	46. MAS České středohoří			606 348 462
52. MAS Horní Pomoraví	47. MAS Horní Pomoraví	Hanušovice	www.hornipomoravi.eu	583 285 615
	48. Jesenícká místní akční skupina			723 286 419
	49. MAS Šluknovsko			412 331 300
53. MAS Šluknovsko	50. MAS Říčansko	Varnsdorf	www.mas-sluknovsko.cz	412 331 300
54. MAS Říčansko	50. MAS Říčansko	Říčany	www.mas.ricansko.eu	323 606 881
55. MAS Český západ - místní partnerství	51. MAS Český západ - místní partnerství	Olbramov	www.leader-ceskyzapad.cz	774 499 392
	52. MAS Šípka Pelhřimov			775 343 580
58. MAS Šípka Pelhřimov	53. Společnost pro rozvoj Humpolecka	Pelhřimov	www.massipka.cz	733 544 484
	54. Via rustica o.s.			739 202 539
	55. MAS Hrubý Jeseník			739 202 000
59. MAS Hrubý Jeseník	56. MAS Rozvoj Krnovska, o.p.s.	Bruntál	www.mashj.estranky.cz	739 202 000
61. MAS Region Kunětické hory	57. MAS Region Kunětické hory	Ráby	www.masrkh.oblast.cz/	466 610 250 731 792 329
62. MAS Železnohorský region	58. MAS Železnohorský region	Heřmanův Městec	www.masrz.oblast.cz	469 625 147 607 682 433
63. MAS Rakovnicko	59. MAS Rakovnicko	Rakovník	unas.rakovnicko.info	602 659 163
	60. MAS Srdce Čech			733 763 010
	61. MAS Opavsko			731 109 000
64. MAS Opavsko	62. MAS Region Poodří	Hradec nad Moravicí	www.region-opavsko.cz	731 109 000
	63. MAS Hlučínsko			739 011 869
	64. MAS Sokolovsko			739 011 869
72. MAS Rozv. partnerství regionu Hranicko	65. MAS Rozv. partnerství regionu Hranicko	Hranice	www.regionhranicko.cz	581 601 716 773 583 020
73. MAS Region Pošemberčí	66. MAS Region Pošemberčí	Český Brod	www.posemberci.cz	314 001 024
75. MAS Litomyšlsko	67. MAS Litomyšlsko	Proseč	www.mas-lit.cz	777 907 131
	68. MAS Hlinecko			774 220 606
	69. MAS Království - Jestřebí hory			777 851 871
76. MAS Království - Jestřebí hory	70. MAS Mezi Úpou a Metují	Úpice	www.kjh.cz	777 851 871
	71. MAS Broumovsko +			481 313 794
	72. MAS Turnovsko			774 490 397
80. LAG Podralsko	73. LAG Podralsko	Mimoň	www.lagpodralsko.com	487 862 352
81. MAS Brána do Českého ráje	74. MAS Brána do Českého ráje	Libuň	www.masbcr.cz	606 618 112
	75. MAS Český ráj a střední Pojizeří			602 357 001
	76. Otevřené zahrady Jičínska			

SEZNAM PORADENSKÝCH MÍST

SEZNAM PORADENSKÝCH MÍST

poradenská organizace	poradenský pro území	poradenské místo	webové stránky	telefon
83. MAS Nad Orlicí	77. MAS Nad Orlicí	Kostelecké Horky	www.nadorlici.cz	604 201 113 494 547 012
85. MAS Šumperský venkov	78. MAS Holicko			
	79. MAS Šumperský venkov	Nový Malín	www.sumperskyvenkov.cz	583 285 437
89. MAS Moravskotřebovsko Jevíčko	80. MAS Moravskotřebovsko Jevíčko	Křenov	www.regionmtj.cz	461 321 158 605 301 919
90. MAS Luhačovské Zálesí	81. MAS Luhačovské Zálesí	Pozlovice, Slavičín	www.luhacovskezalesi.cz	776 733 451 776 232 880
91. MAS Sdružení pro rozvoj Poličska	82. MAS Sdružení pro rozvoj Poličska	Bystré	www.maspolicsko.cz	461 741 241 773 983 764
94. MAS Hradecký venkov	83. MAS Hradecký venkov	Roudnice	www.hradeckyvenkov.cz	731 516 980
95. MAS Otevřené zahrady Jičinska	84. MAS Otevřené zahrady Jičinska	Jičín	otevrenezahrady.webnode.cz	602 420 396 722 584 153
96. MAS Podchlumí	85. MAS Podchlumí	Hořice	www.podchlumi.cz/mas	493 691 031
97. MAS Dolní Morava, o.s.	86. MAS Dolní Morava, o.s.	Hodonín	www.mas-dolnimorava.cz	774 328 072
101. MAS Sedičansko	87. Strážnicko místní akční skupina			
	88. MAS Sedičansko	Krásná Hora nad Vltavou	www.massedicansko.eu	604 216 781
103. MAS Dolní Poolšaví, o.s.	89. MAS Dolní Poolšaví, o.s.			
	90. MAS Hornácko a Ostrožsko	Kunovice	www.dolni-poolsavi.cz	572 549 999 725 083 005
	91. MAS Bojkovsko			
	92. MAS mikroregionu Buchlov			
105. MAS Karlštejsko, o.s.	93. MAS Karlštejsko, o.s.	Všeradice	www.karlstejskomas.cz	739 364 039
109. Uničovsko o.p.s.	94. Uničovsko o.p.s.	Merlov	www.mas.unicovsko.cz	724 717 686
111. Společná Cidlina	95. Společná Cidlina	Nepolisy	www.spolecnacidlina.cz	731 519 838
112. MAS Zlatý pruh Polabí, o.p.s.	96. MAS Zlatý pruh Polabí, o.p.s.	Poděbrady	www.polabi.com	602 341 361
113. Sdružení Splav, o.s.	97. Sdružení Splav, o.s.	Rokytnice v O.h.	www.sduzenisplav.cz	736 160 026 604 277 000
115. Internet Education and cons. Centre, o.p.s.	98. Internet Education and cons. Centre, o.p.s.			
	99. MAS Jemnicko	Moravské Budějovice	www.iecc.cz	561 010 105 774 405 666
	100. Oslavka o.p.s.			
	101. Podhorácko, o.p.s.			
117. MAS Třeštsko, o.p.s.	102. MAS Třeštsko, o.p.s.	Třešť	www.mas-trestsko.cz	725 774 709
118. Prostějov venkov, o.p.s.	103. Prostějov venkov, o.p.s.	Kralice na Hané	www.maspvvenkov.cz	725 177 677 724 788 131
122. Na cestě k prosperitě o.s.	104. Na cestě k prosperitě o.s.	Doloplazy	www.masnaceste.cz	774 054 141 775 046 366
123. MAS Zálabi	105. MAS Zálabi	Týnec nad Labem	www.maszalabi.eu	602 280 585
124. MAS Pošumaví z.s.p.o.	106. MAS Pošumaví z.s.p.o.	Švihov	www.posumavi.jz.cz	724 734 957 376 387 717
125. Obč. sdružení Vodňanská ryba	107. Obč. sdružení Vodňanská ryba	Vodňany	www.vodnanskaryba.eu/	383 382 900
126. Královská stezka o.p.s.	108. Královská stezka o.p.s.	Vilémov	www.kralovska-stezka.cz	774 489 322
	109. MAS Havlíčkův kraj			
127. MAS Brdy-Vltava	110. MAS Brdy-Vltava	Dobříš	www.brdy-vltava.cz	603 247 014
128. MAS Cinovecko	111. MAS Cinovecko	Dubí	www.mesto-dubi.cz	417 554 620
129. MAS Krušné hory západ	112. MAS Krušné hory západ	Ostrov	www.skhz.cz	775 233 534
130. Brána Písecka	113. Brána Písecka	Čížová	www.masbranapisecka.cz	606 774 077
131. Světovina	114. Světovina	Zbiroh	www.svetovina.cz	371 794 003 724 583 780

POUŽITÉ ZDROJE

1) **EkoWATT. Úsporná opatření v rodinných domech** [online]. Verze 1.0. EkoWATT, c2007 [cit. 2009-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://ekowatt.cz/cz/informace/uspory-energie/usporna-opatreni-v-rodinnych-domech>>.

2) **Nákup oken v rámci programu Zelená úsporám**

HAZUCHA, Juraj. Nákup oken v rámci programu Zelená úsporám [online]. Verze 1.0. Podomí : Barvinek, OS, c2007 , 25.10.2009 [cit. 2009-11-03]. Dostupný z WWW: <http://poradna.barvinek.net/?action=nejcastejsi_dotazy>.

EkoWATT - centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie

3) **Jak na Zelenou úsporám**

ARCHALOUS, Martin. Zelená úsporám: kompletní průvodce programem [online]. Verze 1.0. XBizon, s.r.o., c2008 [cit. 2009-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.nazeleno.cz/dotace-a-uspory/dotace-2/zelena-usporam-kompletni-pruvodce-programem.aspx>>.

PONCAROVÁ, Jana. Zelená úsporám: Návod, jak připravit žádost o dotace [online]. Verze 1.0. XBizon, s.r.o., c2008 [cit. 2009-05-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.nazeleno.cz/dotace-a-uspory/dotace-2/zelena-usporam-navod>>.

Nejčtenější spotřebitelský internetový magazín o úsporách energií, moderním vytápění a obnovitelných zdrojích.

4) **Seznam místních firem registrovaných v programu Zelená úsporám**

Zelená úsporám. Seznam odborných dodavatelů [online]. Zelená úsporám, c2009 [cit. 2009-09-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.zelenausporam.cz/sekce/473/seznam-odbornych-dodavatelu/>>.

5) **Příprava nové výstavby Inspirujte se v Německu**

PŘÍRUČKA PRO ENERGETICKÉ MANAŽERY MĚST A OBCÍ : FREIBURG SLUNEČNÍ MĚSTO [online]. [s.l.] : Porsenna o.p.s., 2009 [cit. 2010-04-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.porsennaops.cz/data/Image/ops/prirucka/Freiburg.pdf>>.

BRNADA, Irena; VILIČIČ, Nikica; VON KNORRE, Christiane. REPORT - STUDY VISIT "ENERGY-EFFICIENT HOUSING ESTATE PLANNING - BEST PRACTICE EXAMPLES". [s.l.] : INTENSE Intelligent energy saving measures for municipal housing in Central and Eastern European countries, 2009. 34 s.

6) **Metoda Leader a místní akční skupiny**

LEADER - budoucnost venkova 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2009. 32 s. ISBN 978-80-7084-856-2.

JAK USPOŘIT ZELEŇ V RODINNÉM DOMĚ

Národní síť místních akčních skupin České republiky, o.s.

Editor: Marie Horáková

Recenze textu: Doc. Ing. Ivana Žabičková, CSc.

Ing. Mária Martinková

Sazba: Jakub Gottvald

1. vydání, 2010, náklad 10 000 Ks

Tisk: Grafex - Agency, s.r.o.

